

Internet in medpredmetno povezovanje pouka angleščine in francoščine

The Internet and a Liaison of English and French Language Teaching

Helena Jošt

Jezerska cesta 106, 4000 KRANJ
helena.jost@guest.arnes.si

Povzetek

Informacijska tehnologija s številnimi možnostmi učiteljem omogoča, da pouk bolj kot kdajkoli prej posnema resnično življenje in je s tem v večji meri usmerjen v usposabljanje za spopadanje z dejanskimi življenjskimi situacijami. Internet na primer omogoča bolj dinamičen, samostojen pouk, pa tudi neposredno medpredmetno povezavo pouka dveh tujih jezikov, angleščine in francoščine, s tem da eden od njiju postane orodje za učenje drugega jezika. Kljub določenim oviram in pomanjkljivostim ustvarjajo internet in nove metode poučevanja pogoje, zaradi katerih se lahko učitelj približa novi vlogi, ki mu jo narekujejo potrebe sodobne družbe.

Ključne besede: internet, medpredmetna povezava angleščine in francoščine, vloga učitelja

Abstract

Multiple possibilities of information technology enable teachers to make class more than ever before become an imitation of real life and thus to a greater extent oriented to the training to tackle actual life situations. For instance, the internet ensures more dynamic and independent teaching, as well as a direct liaison of two foreign languages teaching, English and French, during which one of the languages becomes a tool for learning the other language. Despite certain obstacles and drawbacks, the internet and the new teaching techniques create conditions directing the teacher closer to his new role being imposed by the demands of the modern society.

Keywords: internet, liaison of English and French language, role of the teacher

1 Vzgibi

Zaradi svojega dolgoletnega službenega delovanja v mednarodni trgovini se najbrž bolj kot večina mojih kolegov zavedam pomembnosti v življenjske potrebe usmerjenega izobraževanja. Še tako poglobljeno znanje, ki je namenjeno samemu sebi, ne pomeni mnogo, šteje le znanje, ki na kakršenkoli način izboljša kvaliteto našega življenja.

Poleg tega pri načrtovanju svojega dela izhajam iz lastnega spoznanja, da je v življenju načeloma vse zanimivo, vse to isto pa, ko preide v učbenike oz. ko postane učna snov, postane načeloma nezanimivo. Povedano z drugimi besedami, učenec mora v procesu učenja čim večkrat izgubiti občutek, da je nekje izven njega nekaj, kar ga sili, da bo pridobil neko znanje, ampak naj bi – idealno gledano seveda – to delal po lastni nezavedni motivaciji. Izhajajoč iz teh dveh spoznanj menim, da bi pouk moral v čim večji meri posnemati resnične življenjske situacije. Vloga informacijske tehnologije je pri tem, vsaj po mojih izkušnjah, neprecenljiva. Četudi nisi velik navdušenec uporabe IKT, lahko vsakodnevno ugotoviš, da so možnosti uporabe IKT v šolstvu tako rekoč brezmejne: predstavitve, e-tabla, internet, zvočni zapisi, filmi, slike, orodja za risanje, brskalniki, shranjevalniki ... Vsega se sploh ne da naštet. Skratka, svojega dela v šoli si praktično sploh ne znam več predstavljati brez vseh teh pripomočkov.

2 Vsebina

S tem prispevkom želim ponazoriti zelo majhen drobec iz svoje vsakodnevne uporabe IKT pri pouku, in sicer kako uporabim internet za naloge, ki jih sicer zagotavlja učbenik in kako s pomočjo IKT v pouk francoščine vključim angleščino oz. kako angleščina postane »orodje« za usvajanje francoskih pojmov. S tem pri obeh predmetih dosežem večji učinek, kot če bi predmet poučevala klasično – s pomočjo učbenikov in ostalih dokumentarnih medijev ter slovenščine kot razlagalnega jezika.

V mojem primeru ne gre za t. i. »klasično« medpredmetno povezovanje, ki je že nekaj let nekakšna obvezna stalnica v srednješolski gimnazijskih in tudi strokovnih šolah, ko se med sabo povežeta dva profesorja, ki določeno temo v okviru iste učne ure predstavi s svojega strokovnega vidika oz. področja. Seveda imam tudi pri tej metodi lastne pozitivne izkušnje. Ravno v letošnjem šolskem letu sva skupaj s kolegico, profesorico nemškega jezika, pripravili predstavitveno – primerjalno učno uro na temo pisanja uradnih pisem v angleščini in nemščini.

Pri moji metodi, imenovala bi jo kar »notranja« ali »lastna« ali »neposredna« medpredmetna povezava, izkoriščam dejstvo oz. prednost, da v istem oddelku poučujem dva tuja jezika, angleščino kot prvi tuji jezik in francoščino (manjša skupina) kot drugi tuji jezik. To situacijo izkoristim na ta način, da za podajanje, usvajanje in vadbo novega besedišča pri francoščini s pomočjo strani, naloženih z interneta na blog, uporabljam angleščino. Proces bi bil teoretično seveda možen tudi v obratni smeri, vendar je navedeni iz čisto praktičnih razlogov primernejši, saj dijaki na ta način s pomočjo že znanega usvajajo še nepoznano. Gre namreč za dijake, ki imajo precej večje predhodno znanje iz angleškega (1. tuj jezik) kot francoskega jezika (2. tuj jezik).

3 Opis metode

Konkretno želim metodo ponazoriti na primeru besedišča za avtomobil in vožnjo. Pri podajanju tega dijakom zelo priljubljenega področja izkoriščam funkcionalne zmožnosti samega internetnega medija, obenem pa poskrbim, da vodi pot do usvajanja francoskih pojmov preko angleščine. To naredim tako, da na naslov na svojem blogu <http://bartthesmart-helen.blogspot.com/> predhodno naložim internetne strani, ki dijake po vnaprej zamišljenem zaporedju vodijo do točno določenih orodij, posnetkov, razlag in/ali vaj.

Posamezne internetne strani z bloga torej predstavljajo nekakšne zaporedne postaje oz. faze usvajanja pojmov z različnimi možnostmi, če navedem le nekaj pomembnejših:

- Spletna prevajalna aplikacija učencem omogoča priklic zapisa in izgovarjave nekaj osnovnih francoskih izrazov za angleške izraze. Dijake pri tem usmerjajo že naloženi izrazi, vendar so, kar je pomembno, tudi samostojni, saj so spodbujeni, da poleg ciljnih izrazov poiščejo tudi kateri koli drug izraz po svojem lastnem vzgibu. Najbolj dragocena je pri tem možnost priklica izgovarjave, ki sicer predstavlja eno večjih, če ne celo največjih ovir pri učenju francoščine, še zlasti pa funkcija, ki omogoča, da si dijak izgovarjavo prikliče neomejeno kolikokrat oz. tolikokrat, kot je potrebno, da pojem brez težav samostojno prebere/uporabi. Manj uporabna, ne pa povsem zanemarljiva pa je funkcija, ki učencu omogoči, da poišče tudi alternativni izraz za določen pojem. Če ne drugega, se dijak zave dejstva, da v nekem jeziku dostikrat ni enoznačnih odgovorov, ampak da je to živ organizem, ki je stalno podvržen spremembam njegovih uporabnikov. Ogled videa uvede nov ključni izraz za temo in prispeva k dvigu motivacije pri sicer precej težkem pojmu. Moja izkušnja je, da je uporaba humorja v primernem odmerku pri učnem procesu zelo učinkovita, če seveda ne prestopi meje kaotičnega. V nadaljevanju izbrana naložena stran dijakom ponudi osnovne oblike uporabe in njihovo izgovarjavo.
- Izbrana internetna stran jim omogoči, da preko angleških izrazov razumejo francoske izraze, za katere istočasno lahko preverijo oz. vadijo izgovarjavo. Dijakom so izrazi v angleščini načeloma poznani, zato razumejo francoske izraze. Če jim angleški izrazi niso povsem poznani, pa jih lahko preko povezave na ppt predstavitev, ki so jo sicer dobili že pri pouku angleščine v prejšnjem šolskem letu, preverijo oz. ponovijo. Možna in včasih mogoče še celo zabavnejša in zato tudi bolj učinkovita pa je tudi pot preko enega od internetnih prevajalnikov oz. s postopkom iskanja pomena izraza preko programa za iskanje slik (npr. *Google slike*, dosegljivo na: <http://www.google.si/imghp?hl=sl&tab=wi>) Povezava na internetno stran zagotovi, da dijaki preko slike spoznajo francoske izraze, v tabeli primerjajo angleške in francoske pojme, v nadaljevanju pa poznavanje preverijo z vajami izbirnega tipa, kar jim omogoča, da pravilnost svojih odgovorov preverijo tudi takoj.
- Bolj sproščujoče oblike vaj v angleško-francoski inačici (»vislice«, »zamešane črke« ...) dijakom ponudijo nadaljnjo vadbo in preverjanje stopnje pravilnosti usvojenega besedišča.

Podrobnejši vpogled v postopek je dosegljiv na: 4A français VOITURE
<http://bartthesmart-helen.blogspot.com/2009/03/4a-francais-voiture.html>.

4 Prednosti/sinergični učinki

Očitno pripoznane, a seveda še zdaleč ne vse prednosti te metode – od katerih se jih nekaj neposredno in specifično navezuje na medpremetno povezavo angleščine in francoščine, nekaj pa na sam internetni medij – so naslednje:

- nezavedno ponavljanje angleških izrazov – celo takrat, ko dijaki samo iščejo/brskajo po straneh;
- motivacijski učinek podobnih izrazov (*ang. accelerator* vs. *fr. accélérateur*, *ang. battery* vs. *fr. batterie* ...);
- zavedanje dijakov, da je njihovo pridobljeno znanje (angleščine) pomembno in da se ga da uporabiti v nadaljnjem procesu učenja;
- zavedanje dijakov, da je njihovo pridobljeno znanje tujega jezika močno orodje, s katerim so zmožni dostopati ne samo do novega znanja, ampak tudi do vseh drugih informacij;
- možnost sprotne preverjanja izgovarjave (kar je sicer zelo velik problem pri francoščini);
- navajanje na samostojnost – dijaki sami najdejo pravilne odgovore oz. lahko sami poiščejo pomoč glede nejasnosti pri vajah (prevodi, slike ...);
- motivacijska uporaba humorja (npr. videoposnetki komičnih situacij);
- pouk je s pomočjo interaktivnih vaj, kvizov, videov ... bolj dinamičen;
- ažurnost – pravilni odgovori so na voljo neposredno po vnosu odgovorov, kar zelo pozitivno pripomore k motivaciji dijakov;
- neomejeno število ponovitev v primeru težav (npr. pri izgovarjavi);
- dijaki lahko sami dostopajo do vaj od doma, iz knjižnice oz. kjerkoli;
- dijaki si za domačo nalogo sami natisnejo test in ga rešenega prinesejo v šolo
- vzbujanje dodatnega/nenačrtovanega zanimanja za stvari, na katere naletijo povsem naključno;
- raznolikost virov: tabele, slike, zvočni zapisi, videi ...;
- lahka/hitra dostopnost;
- raznolikost nivojev;
- uporaba medija, ki je mladim blizu;
- aktualnost – strani se pojavljajo / ukinjajo vsakodnevno, tako kot pač narekujejo praksa in življenje;
- praktičnost – strani se pojavljajo/ukinjajo vsakodnevno, tako kot pač narekujejo praksa in življenje;
- avtentičnost oz. vtis avtentičnosti situacij.

5 Pomanjkljivosti

Seveda se je treba zavedati tudi določenih negativnih plati dela z e-gradivi, kot so npr. naslednje:

- zaradi pogoste podobnosti med jezikoma dijaki včasih v tem prepričanju pretiravajo in »iznajdejo« nove izraze (t. i. negativni učinek »*faux amis*« oz. »*false friends*«);
- internetne strani se spreminjajo / izginjajo/zablockirajo domala »čez noč«;
- obstaja velika verjetnost, da učenec z mislimi in klikanjem odtava na druge internetne strani;
- ne povsem absolutna zanesljivost podatkov na internetu (napačni prevodi, različna poimenovanja za enake pojme);
- manjša primernost tovrstnih metod za večje skupine, ker je težko nadzorovati potek procesa;
- pogosta pojava »spam-a«, kar moteče deluje na koncentracijo dijakov;
- dokaj zamudna priprava na učne ure ;
- morebitni trenutni tehnični problemi na napravah;
- nedostopnost oz. težka dostopnost tehnologije v šoli – še vedno smo daleč od situacije, ko bo imel vsak učitelj, kaj šele vsak učenec v vsakem trenutku na razpolago svoj računalnik.

6 Strategija odpravljanja pomanjkljivosti

- Učna ura mora biti jasno načrtovana oz. strukturirana;
- »surfanje« dijakov po medmrežju mora biti nadzorovano oz. usmerjano;
- potrebno je oblikovati manjše skupine;
- med množico virov je potrebno najti ustrezen nivo razlag, vaj ...;
- potrebno je sprotno preverjanje vsebine in dosegljivosti virov;
- potrebno je biti pripravljen na presenečenja (zamenjava strani »čez noč«, dijaki najdejo nekaj nepredvidljivega ...);
- potrebna je temeljita predhodna priprava, da lahko sugeriraš odgovore;
- zaradi preobilice internetnih možnosti je potrebno paziti, da zadeve ne »prenaložiš« in da ne postane zaradi preobilja namesto bolj manj učinkovita;
- pripravljen je treba biti na morebitne napake/neusklajenosti podatkov na internetu in dijakom ponuditi potrebno pojasnilo/dodatno razlago ...;
- vedno je treba imeti na voljo »scenarij B« za primer nenadne odpovedi naprav.

7 Osebni razmislek

Menim, da je nemogoče prezreti dejstvo, da uporaba informacijske tehnologije v šolstvu vodi k povsem novi vlogi tako učitelja kot učencev in prav je tako. Če si smem sposoditi misel (Rajkovič, U. & Bernik, M. & Rajkovič, V.) iz samega napovednika za konferenco IS 2011¹, »učiteljeva učna metoda v moderni družbi ne bo smela biti več le verbalno prenašanje znanja, vloga učenca pa, da posluša in si učno gradivo čim bolj zapomni «.

¹dosegljivo na <http://vivid.fov.uni-mb.si/> (28.6.2011)

Šolstvo bo moralo biti bolj kot kadar koli prej usmerjeno k izobraževanju za potrebe družbenega okolja, iz katerega izhaja, zato bo moral učenec v učnem procesu postati vedno bolj aktiven, samoiniciativen, kreativen in samostojen, učitelj pa bo moral pri tem prevzeti nalogo nekakšnega manager-ja (žal ne najdem povsem ustreznega slovenskega izraza), ki delo le načrtuje, usmerja, nudi morebitno pomoč, ocenjuje in daje smernice ter spodbudo za nadaljnje delo.